

Integral dels *Concerts per a piano i orquestra* de Beethoven (I i II)
—Paul Lewis & Franz Schubert Filharmonia

Integral Concerts per a piano i orquestra de Beethoven

Diumenge, 10 d'octubre de 2021 - 17.30 h

Dilluns, 11 d'octubre de 2021 - 20 h

Sala de Concerts

Amb el patrocini de:

Amb el suport de:

Membre de:

Programa

Paul Lewis, piano

Franz Schubert Filharmonia

Tomàs Grau, director

Diumenge, 10.10.2021 - 17.30 h

I

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Concert per a piano i orquestra n.º 2, en Si bemoll major, op. 19

Allegro con brio

Adagio

Rondo. Molto allegro

Concert per a piano i orquestra n.º 4, en Sol major, op. 58

Allegro moderato

Andante con moto

Rondo (Vivace)

II

Concert per a piano i orquestra n.º 3, en Do menor, op. 37

Allegro con brio

Largo

Rondo-Allegro

Durada aproximada del concert: primera part 71 minuts | pausa
20 minuts | segona part 40 minuts

#clàssics #popular

Dilluns, 11.10.2021 - 20 h

I

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Obertura Coriolà, op. 62

Concert per a piano i orquestra núm. 1, Do major, op. 15

Allegro con brio

Largo

Rondo. Allegro scherzando

II

Concert per a piano i orquestra núm. 5, en Mi bemoll major, op. 73, “Emperador”

Allegro

Allegro un poco mosso

Rondo. Allegro ma non troppo

Durada aproximada del concert: primera part 47 minuts | pausa 20 minuts | segona part 44 minuts

#clàssics

El concert serà retransmès en directe per Palau Digital (www.palaudigital.cat).

Poema

SER TESTIMONI DEL MISTERI

Ser testimoni del misteri,
mer contemplador del món,
arqueòleg de l'essència,
científic de la consideració,
infinít estudiant primigeni,
iniciador de la compassió.
Jo sóc l'aprenent del silenci,
tot m'incita a enamorar-me
de tot.

Jaume C. Pons Alorda

La tendresa de la matèria / Els estris de la llum (2009)

Comentari

De l'1 al 6: dues hipòtesis per a una pregunta vàlida

Ja és sabut, els concerts de piano de Beethoven són cinc, però demanem-nos per l'inacabat sisè. I no és pas per ximpleria..., sinó perquè en formular la pregunta he pogut trobar algunes claus per comprendre'n els altres cinc. Vegem-ho.

El 1812 es va estrenar el *Concert núm. 5*, conegut com a "Emperador" –que havia estat compost el 1809– i el 1815 Beethoven va començar a compondre un sisè concert que ben aviat va deixar de banda. Malgrat ser l'obra inacabada beethoveniana de la qual es conserven més quantitat d'esborranys, n'hi ha poca evidència documental més enllà de les fonts esmentades. A qui podia anar adreçat, exactament quan el va iniciar i el va arraconar són qüestions sobre les quals només es pot especular. Per què, doncs, Beethoven va deixar no solament el projecte d'aquest sisè concert, sinó la idea mateixa de "concertar"? Fem-ne hipòtesis.

Primera hipòtesi: "si n'era un soldadet..." Els cinc *Concerts per a piano* de Beethoven són el que se'n podria dir un model estètic amb una estructura molt clara: un primer moviment d'estil marcial, militar, masculí, soldadesc, heteropatriarcal, si voleu... Tots tenen aquest ànim, en més o menys grau. Així, als primers moviments, el primer tema sempre és rítmic i el segon més aviat líric, tot contraposant-se la *vida militar* a la *vida pastoral*. El nostre heroisoldat-protagonista és empès per l'orquestra (metàfora de l'autoritat) a la lluita, i en ell es debat el desig d'una vida senzilla representada pels segons temes de caires més sinuosos i melòdics (metàfora de l'Arcàdia feliç). Malgrat que hi ha diferències entre els cinc *Concerts* i malgrat que l'orquestra no sempre introdueix els temes (com en cas del *Quart* i el *Cinquè Concert*), el gran primer moviment és sempre l'escenari d'una batalla en el marc de l'esquema solista-protagonista i orquestra-autoritat. Al final, tot es decideix en la *cadenza*. Allà, quan el pianista resta sol, assistim al debat sacsejat del seu món interior que culmina amb una victòria sobre si mateix. Immediatament l'orquestra-autoritat li reconeix el triomf i posa fi al moviment. El soldat ha triomfat sobre els seus dimonis i unes aspiracions ingènues.

El nostre heroi ara descansa, es fa de nit, i amb la nit el somieig i l'anhel envers l'estimada esdevenen presents. Els segons moviments en forma de cançó-lied són una mostra breu de la seva particular història d'amor; el lirisme s'enlaira i per moments pot esdevenir molt dramàtic (com en el cas del *Quart Concert*, on alguns han volgut veure Orfeu clamant a l'Hades per Eurídice). El fet és que la melangia i el desig vers l'estimada s'han instal·lat i podem acompanyar el nostre soldat en la seva enyorada vida amorosa. En despertar del somni, l'escenari ha canviat i hem tornat a la llar. Aquí l'espera la festa. Els tercers moviments –en forma de “Rondó”– sempre són humorístics, festius, dansaires i hi ressona un aire folklòric. Tothom balla, la noia del poble l'espera, les voltes de la dansa es taquen de vi, l'ebrietat sura a l'ambient i el soldat és feliç. Més aviat tots plegats som feliços.

Aquesta narrativa “*vida militar-vida amorosa-vida social*” és un escenari propi de l'Europa del segle XVIII que encara no havia estat somoguda per les guerres napoleòniques. En un cert sentit, Beethoven ens mostra l'optimisme per la lluita com a mecanisme per consolidar els ideals socials burgesos que assumia qualsevol il·lustrat. Però una vegada ratllada la dedicatòria de l'*Heroica*, el fosc cors Bonaparte continua el seu projecte totalitari i envaeix Viena mentre Beethoven –tapant-se les oïdes amb el coixí– es protegeix del retruny de les canonades. El somni il·lustrat s'esvaeix i comença el procés d'instal·lació de la decepció romàntica. El model del concert del “soldadet que torna a casa” ja no té res per convertir en metàfora aquí i Beethoven el deixa estar. Les guerres (i els desigs de pau i germanor) han esdevingut una cosa més seriosa i de més escala i serà a la simfonia –o en altres peces– on millor es podran fer metàfores. I encara que tindrem concerts de piano postbeethovenians, com el de Hummel, Ries, Kalkbrenner, Field i Moscheles, caldrà esperar fins que Chopin el 1830 i Schumann el 1845 –prop de trenta anys més tard!– aportin un concert amb un model diferent: el concert romàntic.

Segona hipòtesi: *el xou no ha de continuar*. Com se sap, tots els *Concerts per a piano* que va compondre Mozart, els va estrenar en públic el mateix compositor. Un concert no era sinó un espectacle públic en què el compositor-solista s'endua la major part dels diners. Beethoven havia fet el mateix, però ja en el *Quart Concert* les coses s'havien posat difícils i la sordesa començava a passar-li la seva alta factura. El *Cinquè Concert* ja no el va poder estrenar personalment i va haver de ser el pianista Carl Czerny qui ho va fer a Viena. Retirat de qualsevol activitat concertística, el projecte musical “concert” va perdre sentit econòmic per a Beethoven i, per tant, els dinerets... se'ls buscava d'una altra manera. Anys, talent, capacitat de treball i idees li'n sobraven.

Així doncs, del 1809 (any de composició de l'*Emperador*) al 1827 (mort de Beethoven) hi ha divuit anys d'una abundant vida creativa beethoveniana (l'anomenat tercer període). Conté sonates, simfonies, quartets, tríos i altres obres. Però no hi ha pas concerts. Resten allà, aleshores, aquests cinc monuments al soldadet desconegut. Aquell que va acceptar l'autoritat mentre festejava amb una vida bucòlica; que enyorà la seva estimada i que, al final, va tornar a casa per emborratxar-se, riure i ballar al so de la seva música festiva. Retem-li homenatge, a ell i al seu autor. ¿Pot ser no és Beethoven el soldadet-heroi?

Carlos Calderón Urreiztieta, *doctor en humanitats i divulgador musical*.

Biografies

Paul Lewis, piano

És un dels principals intèrprets del repertori pianístic centreeuropeu, i les seves interpretacions i els enregistraments de Beethoven i Schubert han rebut crítiques favorables arreu del món. Guardonat com a comanador de l'Orde de l'Imperi Britànic pels seus serveis a la música, també la sinceritat i l'aprofundiment del seu enfocament musical l'ha portat a gaudir de seguidors mundialment.

Apareix habitualment com a solista amb les grans orquestres, entre les quals la Berliner Philharmoniker, Chicago Symphony, London Philharmonic, Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Simfònica NHK, New York Philharmonic, Los Angeles Philharmonic, Royal Concertgebouw i Gewandhaus de Leipzig. La seva estreta relació amb la Boston Symphony Orchestra va fer que el seleccionessin com a Artista Koussevitzky 2020 a Tanglewood.

Amb una afinitat natural per Beethoven i la recerca incessant per comprendre'n les obres, Lewis ha estat fonamental a les celebracions del 250 aniversari del compositor al circuit interpretatiu mundial. Va participar al documental en tres parts de la BBC *Being Beethoven* i havia d'oferir el cicle complet de *Concerts* a Tanglewood, Tiroler Festspiele Erl, Palau de la Música Catalana i Teatro Massimo de Palerm. Ha interpretat aquesta integral a tot el món, fins i tot amb la Melbourne Symphony, Orquestra Sinfónica do Estado de São Paulo i Royal Flemish Philharmonic, i va ser el primer pianista a tocar el cicle sencer en una sola temporada, als BBC Proms del 2010.

A més de molts enregistraments premiats de Beethoven, la seva discografia amb Harmonia Mundi també reflecteix l'aprofundiment del seu enfocament característic en el repertori romàntic, com Schumann, Mussorgski, Brahms i Liszt.

En música de cambra és un assidu al Wigmore Hall, on ha actuat més d'un centenar de vegades. Treballa estretament amb el tenor Mark Padmore en recitals de lied per tot arreu i han enregistrat tres cicles de cançons de Schubert junts.

És codirector artístic del Midsummer Music, un festival anual de música de cambra que s'organitza a Buckinghamshire (Regne Unit). És un defensor aferrissat de l'educació musical i el festival ofereix entrades de franc als escolars locals. També imparteix classes magistrals arreu tot complementant els seus concerts. Ell mateix va estudiar amb Joan Havill a la Guildhall School of Music and Drama de Londres abans de passar a estudiar en privat amb Alfred Brendel.

Acumula, com a premis, el d'Instrumentista de l'Any de la Royal Philharmonic Society, dos premis Edison, tres Gramophone, el Diapason d'Or de l'Anne, Premi de Música Clàssica del South Bank Show, títols honorífics de les universitats de Liverpool, Edge Hill i Southampton. Va ser nomenat comandat de l'Orde de l'Imperi Britànic en els honors de l'aniversari de la reina el 2016.

Així mateix, en la seva agenda destaquen els recitals al Royal Festival Hall, Alice Tully, Carnegie Hall, Musikverein, Konzerthaus, Théâtre des Champs Élysées, Concertgebouw, i a la Philharmonie i Konzerthaus de Berlín. I pel que fa a festivals: Tanglewood, Ravinia, Schubertiade, Edimburg, Salzburg i Lucerna.

Franz Schubert Filharmonia

La Franz Schubert Filharmonia, anteriorment coneguda amb el nom d'Orquestra Simfònica Camera Musicae, ha gaudit des dels inicis d'una gran rebuda del públic, tant per la seva qualitat artística com per la rellevància dels programes.

Ha actuat al Palau de la Música Catalana, Gran Teatre del Liceu, Auditori de Barcelona, Auditorio Nacional de Música de Madrid, Auditorio de Saragossa, Palacio Euskalduna de Bilbao i Palau de les Arts de València, i ha ofert gires de concerts a Alemanya, Suïssa i la República Txeca.

La Franz Schubert Filharmonia desplega les seves temporades d'abonament a Barcelona, Tarragona, Lleida i Sant Cugat del Vallès, i té l'honor de ser, des de l'any 2009, l'orquestra resident del Vendrell, vila natal del gran mestre Pau Casals.

Formada per una nova generació dels millors músics del país que actuen sota la inspirada batuta de Tomàs Grau, director titular i artístic des dels inicis, la formació ha treballat també amb els directors Antoni Ros Marbà, Salvador Mas, Edmon Colomer, Josep Pons, Rinaldo Alessandrini, Gábor Takács-Nagy, Marzio Conti, Jordi Mora, Josep Caballé Domenech, Virginia Martínez i Salvador Brotons, entre d'altres.

La Franz Schubert Filharmonia ha col·laborat amb solistes prestigiosos, com Anne-Sophie Mutter, Maria João Pires, Mischa Maisky, Midori, Stephen Kovacevich, Sabine Meyer, Rudolf Buchbinder, Steven Isserlis, Patricia Kopatchinskaja, Roberto Alagna, Gautier Capuçon, Mark Padmore, Alexander Melnikov, Seong-Jin Cho, Alice Sara Ott, Ainhoa Arteta, Asier Polo, Leticia Moreno, Pablo Ferrández, Judith Jáuregui o Iván Martín.

L'activitat discogràfica de la formació compta amb diversos discs, entre els quals *Die Romantische Seele* amb la pianista Judith Jáuregui, produït pel segell alemany ARS Produktion (guanyador dels International Classical Music Awards) i nominat als Premis Opus Klassik, i *Alba eterna*, òpera del compositor Albert Guinovart, produïda pel segell Sony Classical.

www.franzschubertfilh.com

Tomàs Grau, director

© Michal Novaklow

Nascut a Barcelona (1979), va fer els estudis musicals al Conservatori Superior Municipal de Música d'aquesta ciutat. Prosseguí els estudis de direcció a l'Escola Superior de Música de Catalunya, on obtingué el títol superior de direcció d'orquestra amb les màximes qualificacions l'any 2007. I complementà la seva formació als Wiener Meisterkurse, en l'especialitat de direcció d'orquestra.

Director inspirat i de gran sensibilitat, és reconegut pel seu gest precís i clar i per la sinceritat de les seves lectures musicals, que busquen transmetre de manera diàfana les veritables emocions que hi ha en cadascuna de les partitures i compartir amb el públic el seu amor per la música.

Ha dirigit, entre d'altres, solistes de categoria internacional, com Anne-Sophie Mutter, Maria João Pires, Midori, Patricia Kopatchinskaja, Gautier Capuçon, Mischa Maisky, Sabine Meyer, Steven Isserlis, Stephen Kovacevich, Alexander Melnikov, Seong-Jin Cho, Mark Padmore i Alice Sara Ott, a les principals sales de concerts de Catalunya i l'Estat espanyol, com el Palau de la Música Catalana, Auditori de Barcelona, Auditorio Nacional de Madrid o Auditorio de Saragossa, com també a nivell internacional a la Tonhalle de Zuric.

Actualment és el director titular i artístic de la Franz Schubert Filharmonia i el conviden habitualment a dirigir altres formacions, com la Beethoven Philharmonie, Stuttgarter Kammerorchester, Orquesta Filarmónica de Màlaga, Orquesta Sinfónica de la Región de Múrcia, Orquesta de Còrdova, Orquesta Sinfónica de Burgos, Orquesta Nacional Clàssica d'Andorra i Jove Orquesta Simfònica de Barcelona, entre d'altres. Ha enregistrat per a diversos segells, com Sony Classical, ARS Produktion –segell de l'any als International Classical Music Awards– o Discmedi.

Entre els seus compromisos més immediats destaca dirigir els solistes Paul Lewis, Ivo Pogorelich, Alexei Volodin, Javier Perianes i, de nou, Patricia Kopatchinskaja.

www.tomasgrau.com

Palau
de la Música
Catalana
Temporada
2021–2022

Més informació i venda d'entrades,
abonaments de cicle i abonaments
a la carta a www.palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

Celebrem la vida!

Dimecres, 03.11.21

Rudolf Buchbinder, piano
—Projecte *Diabelli2020*

Dimarts, 30.11.21

Kavakos, Simfònica de la Ràdio
de Berlín & Jurowski
—*Concert per a violí* de Brahms

Divendres, 03.12.21

Dauidsén, Filharmònica
de Bergen & Gardner
—*Quatre últimes cançons*
de Strauss

Dimecres, 02.02.22

Evgeni Koroliov, piano
—*El clave ben temperat* de Bach

Dimarts, 15.02.22

Pires, Simfònica Gulbenkian
& Shimono
—*Concert per a piano núm. 2*
de Chopin

Dijous, 24.03.22

Faust, Les Siècles & Roth
—*La consagració de la primavera*
de Stravinsky

Dilluns, 09.05.22 | Dimarts, 10.05.22

Simfònica de la Ràdio Sueca
& Harding
—Integral de *Simfonies*
de Brahms

També et pot interessar ...

Tardes al Palau

Dimecres, 13.10.21 – 19 h
Sala de Concerts

Emili Brugalla, piano
Vesko Stambolov, piano

R. Gerhard: *Alegrías*
S. Prokófiev: *La Ventafocs, op. 87*
I. Stravinsky: *La consagració de la primavera*

Preu: 20 euros

Palau Piano

Dijous, 21.10.21 - 20 h
Sala de Concerts

Igor Levit, piano

D. Xostakóvitx: *24 preludis i fugues, op. 87*

Preus: 30 i 45 euros

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

